

3.

tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Orbán Ottó: *A faállatok*

Kányádi Sándor:

Faragott versike

Szabó T. Anna:

Kalapács-dal

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor,
hangfal

Fa ritmushangszerek és/
vagy eszközök

Füzet, íróeszköz

Ritmushangszerek

Pálcikák, gallyak, bo-
tocskák

Kés, metszőolló, deszka
vagy rajztábla alátétlap
kötöző zsinag

Hungarocell vagy hul-
lámkarton lap

Faragó-műhely

2x45 perces szövegfeldolgozás és műhelymunka
(magyar, kreatív írás, dráma, ének-zene, technika)

Miről szól ez
a tanegység?

Tanév végére mindannyian „faállapotba” kerülünk egy kicsit.

Ezt a részleges merevséget, kissé lebénult állapotot oldhatjuk a költői, nyelvi játék ötleteivel, derűjével. Az alkotómunka pedig továbbviszi a folyamatot, és felszabadíthat a „görcsök” alól. Mindez természetesen a nyári napközi vagy gyermektábor keretei között is kiválóan működik.

Áttekintő vázlat

3.1 Fajátékok	45 perc
3.1a Faállapot	15 perc
3.1b Volt egy fakatona	20 perc
3.1c Fakalap, kalap-ács	10 perc
3.2 Műhelymunka	45 perc
Összesen:	2x45 perc

Előkészületek

A ritmizáláshoz faeszközökre, fából készült és egyéb ritmushangszerekre lesz szükség, lehetőleg mindenkinek jusson valami fadarab! A modellépítéshez akár a hurkapálca, akár lemetszett vékony ágak, gallyak vagy szőlővessző, venyige is jól használható. Ezt a munkát a szabadban is végezhetjük, földbe, homokba szúrva a pálcákat, vesszőt, botocskákat.

MIT AKARUNK ELÉRNİ?

Mozgásos játék, majd a képzelet megmozgatásával jussunk el a versfaragás, a nyelvi játék felfedezéséig.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mozgásos játékok
Versek olvasása, értelmezése, jelentések, nyelvjátékok felismerése
Ritmuszjáték, hangjáték

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Fajátékok

3.1a Faállapot

Képzeljétek el, hogy fajátékok vagytok – mutassátok be ezt mozgással vagy mozgás nélkül, szoborszerűen! – Párhuzamos játék zajlik egymás mellett.

Most képzeljétek el, hogy nem akármilyen fajátékok, hanem faállatok vagytok!

- Hogy néz ki egy faállat?
- Hogy mozog?
- Ki mutatja meg?

Egy-egy gyerek mutassa be mozgással, hogy ő milyen faállat – a többiek találják ki, hogy ki ő!

JEGYZETEIM

- Hogy éreztétek magatokat a faállat bőrében?
 - Hogy érezhetik magukat az állatok faállatbőrben?
- Olvassátok el erről **Orbán Ottó: A faállatok** című versét!
- Mondják el a gyerekek, hogy
- Milyen a faállapot?
 - Mit mond erről a vers?
 - Ha télen, ha nyáron, beállnánk-e hosszabb időre faállatnak?
 - És fakatonának? Mit szólnátok hozzá, ha fahuszárok lennénk?

3.1b Volt egy fakatona

Hallgassuk meg **Kányádi Sándor: Fából faragott versike** című versét a Kaláka együttes feldolgozásában (elérhető a Reftantáron)!

Olvassuk el a verset, és keressük meg,

- Mi minden van fából faragva a versben?
- Tudjátok-e, mi a kengyel és kantár?

(Kengyel: a nyeregből kétoldalt szíjon lecsüngő lábtartó.

Kantár: a ló irányítására szolgáló szerszám a ló fején. A kantárra szerelt zablával, szájjal lehet a lovat irányítani.)

- Tudjátok-e, ki a kádár? Miféle mesterember?

(Hordók, faedények készítésével foglalkozik.)

A költő is mester, aki verset farag. Nézzük meg közelebbről, hogyan működik a faragókése! Ritmizáljátok az alábbi sorokat (időmérték: a szótagok hosszúsága-rövidsége szerint, ti-vel és tá-val jelölve)! Egyéni próbák, a pedagógus korrekciója, majd közös ismétlés következik.

Volt egy fakatona.	tá-tá ti-ti-ti-ti
Fából volt a lova:	tá-tá tá-ti-ti-ti
fából a patkója,	tá-tá-ti tá-tá-ti
fakovács patkolta:	ti-ti-tá tá-tá-ti
Fahuszár, favitéz,	ti-ti-tá ti-ti-tá
hadd látom, mennyit kérsz?	tá-tá-tá tá-tá-tá
Csapj oda, csapj bele,	tá-ti-ti tá-ti-ti
égjen a tenyere!	tá-ti-ti ti-ti-ti

A gyerekek alakítsanak kis csoportokat, és készüljenek fel a vers ritmikus olvasására! Eldönthetik, mikor ki olvas, mikor van szóló vagy kórus rész. A versolvasást fából készült ritmushangszerekkel kísérik! (Jobb híján szerszámnyél, fakanál, seprűnyél-darabok is megfelelnek. Sőt, a ceruza végével is kopoghatnak a padon, asztalon.)

**MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK
EHHEZ A FELADATHOZ?**
Fa ritmushangszerek és/
vagy eszközök

JEGYZETEIM

Végül a csoportok mutassák be egymásnak hangkompozícióikat!

3.1c Fakalap, kalap-ács

10
perc

Szabó T. Anna: Kalapács-dal című versében egy újabb mesterséggel találkozhattok. Olvassátok el a verset, majd mutassátok be ezt a mesterséget!

Hallgassunk meg egy-két beszámolót, majd kérdezzük meg a gyerekektől:

- Mi a mesterség eredeti neve? – kalapos: aki a kalapokat készíti
- Mit faragott a névből a költő? – kalap-ács: aki „ácsolja” a kalapot
- Milyen szó bújik még el a névben? – kalapács: amivel az ács dolgozik

3.2 Műhelymunka

Szabad választáson alapuló műhelymunka következik, amelyben a következő tevékenységek között választhatnak a gyerekek:

Versfaragás

A megismert ritmusok, költői játékok nyomán, azok mintájára (**Orbán Ottó: A faállatok; Kányádi Sándor: Faragott versike; Szabó T. Anna: Kalapács-dal**) faragjatok ti is verset! Rímes, ritmikus, nyelvjátékos versek születhetnek, és akár dallamot is kitalálhattok hozzá. A feladat elsősorban egyéni, de páros munkában is megoldható.

Dalfaragás

A megismert versek közül válasszatok egyet, és „faragjatok” hozzá dallamot, ritmikus zenekíséretet! A dal előadására is készüljete fel! A feladat párban vagy csoportmunkában oldható meg.

Fajátszótér terve

Készítsétek el egy fajátszótér tervét pálcikák, gallyak, botocskák segítségével! Az elemeket késsel, metszőollóval lehet darabolni, és zsineggel kötni, fonni össze. Az alap lehet egy hungarocell-lap vagy vastag hullámkarton, amibe beleszúrhatóak a pálcák, botok. A késsel való faragáshoz alátét falapok, rajztáblák kellenek, és fegyelmezett munka. Csak a falapra fektetett pálcát, botot lehet vágni, az ujjunk felé nem vágunk véletlenül sem!

A feladatra kis csoportok vállalkozhatnak.

A gyerekek végül mutassák be egymásnak műveiket, munkáikat!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Versélmény feldolgozása és alkotó „továbbírása” különböző tevékenységeken keresztül.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Kreatív írás: vers, dal alkotása
Dallamszerzés, zenei kompozíció ritmushangszerekkel
Téri modell készítése pálcák, botok segítségével

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHÉZ A FELADATHOZ?

Ritmushangszerek
Pálcikák, gallyak, botocskák
Kés, metszőolló, deszka vagy rajztábla alátétlap kötöző zsinég
Hungarocell vagy hullámkarton lap

JEGYZETEIM